

ÅRSRAPPORT 2020

BESØKSORDNINGEN PÅ TRANDUM

1. Bakgrunn for besøksordningen

Røde Kors har siden januar 2010 drevet en besøksordning på Trandum utlendingsinternat, og er eneste organisasjon som jevnlig besøker internatet. Røde Kors sitt mandat bygger på at vi er en humanitær, uavhengig og upartisk organisasjon.

Besøksordningen på Trandum utlendingsinternat hadde 10-års jubileum i 2020.

FORMÅLET MED BESØKSORDNINGEN ER:

- 1) å avhjelpe sosial isolasjon og tilby de internerte medmenneskelig kontakt utover den de får gjennom de ansatte ved internatet og
- 2) tilby Røde Kors' oppsporingstjenester til de internerte.

Utlendingsinternatet på Trandum er et lukket internat for utlendinger som skal sendes ut av Norge. Internatet ble åpnet i juli 2004, og driftes av Politiets Utlendingsenhet (PU). Interneringen reguleres av Utlendingsloven § 106 første ledd, jf. § 107, og de internerte består i hovedsak av to grupper; utlendinger som «neker å oppgi sin identitet» eller hvor det er «skjellig grunn» til mistanke om at utlendingen «oppgir falsk identitet» (Utlendingsloven § 37 sjettedde ledd), og utlendinger som har blitt pågrepet og fengslet dersom det er «nødvendig for å sikre iverksetting» av utvisning eller hvis utlendingen «ikke gjør det som er nødvendig» for å fremvise gyldig reisedokument (Utlendingsloven § 41 femtedde ledd). I tillegg har det oppholdt seg utlendinger på internatet i kortere perioder, etter eget ønske, i påvente av hjemreise.

Røde Kors har fått tilbakemeldinger fra både internerte og ansatte om at besøksordningen er høyt verdsatt. Besøksordningen er forankret i en samarbeidsavtale mellom Røde Kors og PU signert 30.mai 2013.

2: Gjennomgang av aktivitet i 2020

Ved oppstart våren 2020 hadde besøksordningen rundt 30 aktive frivillige som besøkte Trandum syv ganger i måneden. Aktiviteten hadde en stabil frivilligruppe gjennom mye av året, selv om det ikke var mulig å delta aktivt på aktivitet, knyttet til strenge smittevernstiltak på Trandum. Besøksordningen hadde en rekrutteringsrunde høsten 2020, hvor vi fikk inn 11 nye frivillige. Ved årsslutt var det 40 aktive frivillige.

BESØK PÅ INTERNATET

De første månedene av 2020, besøkte Røde Kors Trandum utlendingsinternat syv ganger i måneden. Før korona-pandemien brøt ut var det planlagt 66 besøk i 2020. I perioden januar til midten av mars ble ni besøk gjennomført. Røde Kors har ikke hatt noen besøk til familieenheten på Haraldvangen i 2020.

Røde Kors stengte alle aktiviteter 11. mars, med et ønske om å ha humanitær aktivitet på samme nivå, bare digitalt. Noen aktiviteter startet etterpå opp, for eksempel besøk på flere fengsler i mindre grupper eller som aktiviteter ute. Røde Kors' retningslinjene fra 11. mai 2020, sa at vi nå kunne gå inn med frivillige på institusjoner, hvis institusjonens ledelse vurderer at det er tilstrekkelige smittevernhensyn og at ingen vi møter er i risikogruppen. Etter nedstengningen i mars har Røde Kors kontinuerlig hatt dialog med ledelsen på Trandum om besøk, og har tilbudt besøk i henhold til Røde Kors sine retningslinjer for smittevern. PU fastholdt i perioden fra midt av mars til årsslutt at ordinære besøk ikke kunne gjennomføres på aktivitetssenteret/aktivitetshallen.

I forbindelse med nedlukningen åpnet PU samtidig opp for at en telefon- eller videoordning kunne settes opp. Dette kom på plass etter en periode hvor PU fikk erfaring med å legge til rette for videosamtaler med advokat eller familie-medlemmer. Røde Kors tilbød derfor fra juni 2020 og ut året videosamtaler. Det var vanskelig å vurdere om det var etterspørsel og behov for videoordningen, da vi ikke lengere hadde tilgang til internerte og dermed manglet deres innspill og vurderinger. Vi valgte allikevel å starte opp et lavterskeltilbud med videosamtaler, da det primært krevde ressurser ved oppstart, hvoretter ordningen kunne aktiveres eller være i bero etter behov. I perioden fra midten av mars og året ut ble seks videosamtaler gjennomført, av disse var to samtaler i juni og fire samtaler i desember. Videoordningen ble sannsynligvis mer etterspurt i desember, da vi både utviklet en ny reklameplakat og snakket med internerte til julegaveutdelingen.

Det har vært svært få eksterne inne på Trandum i 2020, men i løpet av høsten gjennomførte Norges Musikkhøgskole en flerdagers workshop med hovedfagstudenter og internerte ved Trandum. Fokus i 2020 har vært å tilpasse eksisterende tilbud og se etter nye alternativer, i en tid hvor aktivitetstilbudet på Trandum har vært avhengig av skiftende Covid-19-retningslinjer.

To aktivitetsledere er ansatt ved Trandum og er ansvarlige for aktivitetstilbudet. I 2020 har man fortsatt arbeidet med å gjennomføre faste aktiviteter, men har sett seg nødt til å avlyse eller legge om noen på grunn av korona-pandemien. For eksempel ble fotballturnering til bingoturnering. Aktivitetsledere jobber

primært med langtidsinternerte, men de har i slutten av året 2020 også utviklet aktivitetshæfter for internerte på karanteneavdelingen.

Utover aktivitetstilbudet har aktivitetsledere også jobbet med utvikling av uteområder i 2020. Ballbinge stod derfor klar i 2020, og den nye luftehage skal være ferdig i løpet av våren 2021.

Det ble i løpet av våren uttrykt behov for flere bøker til Trandum, og Røde Kors satte opp et møte med Det flerspråklige bibliotek, som er en avdeling under Nasjonalbiblioteket. Det resulterte i en avtale om levering av brukte bøker til Trandum, og mulighet for å utvikle samarbeidet ytterligere fremover.

I samarbeid med aktivitetsledere og ansatte ved Trandum, arrangerer Røde Kors vanligvis en grillfest om sommeren og en julefest om vinteren. De ble begge avlyst i 2020. Som et alternativ samarbeidet vi i stedet om julegaveutdeling i desember. Tre frivillige fikk komme på besøk, og møte internerte en-til-en i 5-10 minutter, snakke og gi julegave. Det var første gang siden mars Røde Kors-frivillige var inne på Trandum.

Bilde: Julegaveutdelingen 2020

Overordnet sett har 2020 vært et år med store endringer og veldig begrenset tilgang. Det er vanskelig for Røde Kors å danne seg et bilde av de internertes

hverdag og humanitære utfordringer, når vi svært sjeldent får mulighet for å høre fra internerte direkte.

Røde Kors' tilbud gir de internerte et viktig avbrekk, hvor de kan kommunisere fritt med en nøytral og utenforstående part. Vår kontaktperson på Trandum utlendingsinternat sier følgende om besøksordningen:

Samarbeidet mellom Røde Kors og PU har vært viktig i mange år nå. Fra den gode samtalen til vaffelsteking, julefest og grillfest har dette vært et lyspunkt for mange internerte. I år har dette gode samarbeidet fått utfordringer som har gjort at vi måtte tenke alternativt. Med telefonsamtaler og teams, har vi klart å få til et alternativ for de internerte, der de kan få ha samtaler med de Røde Kors frivillige via videolink. Røde Kors har også vært svært behjelpelig med å få i stand et samarbeid med Det flerspråklige bibliotek, noe som har gjort at Trandum i dag har et stort og godt utvalg av bøker på mange språk. Vi klarte også å få til at alle internerte fikk ha samtaler med Røde Kors rett før jul, og alle fikk en fin julegave, noe som ble satt pris på av de internerte. Så fort koronaperioden er over vil det igjen bli muligheter for flere grillfester og julefester.

RAPPORT I ANLEDNING 10-ÅRSJUBILEUM

Besøksordningen hadde 10-årsjubileum i 2020. Siden oppstart av aktiviteten i 2010 har det blitt gjennomført over 465 besøk til over 5600 internerte, med det formål å avhjelpe isolasjon og ensomhet.

På grunn av korona-pandemien og utskifting i ansattrekken, var det ikke mulig å arrangere en feiring i anledning av 10-årsjubileet for besøksordningen på Trandum. Denne må vi ha til gode i 2021.

Våren 2020 ble det besluttet at det skulle utarbeides en rapport om besøksordningen på Trandum i forbindelse med aktivitetens jubileum. Hensikten med rapporten var å belyse erfaringene Røde Kors har gjort seg i den perioden vi har hatt tilstedeværelse på Trandum. Rapporten skal resultere i en analyse og forståelse for frivilliges erfaring og deres oppfattelse av internertes utfordringer. Undersøkelsen setter søkelyset på hva de frivillige ser, hører og erfarer når de er på besøk på Trandum utlendingsinternat.

Røde Kors ansatte en ekstern til å skrive rapporten, og hun fikk oppdraget med å gjennomgå alle besøksnotater fra de siste 10 år og intervju frivillige og ansatte. Intervju, spørreundersøkelse og gjennomgang av besøksnotater ble

utarbeidet i løpet av høsten 2020. Rapporten skal ferdiggjøres i starten av 2021 og presenteres på 10-års markeringen.

OPPLÆRING OG OPPFØLGING AV FRIVILLIGE

For besøksordningen på Trandum er det satt et særskilt krav om at alle frivillige skal ha gjennomført kursing hos Røde Kors og hos PU før oppstart i aktivitet. Kurset hos Røde Kors blir gjennomført av Nasjonalkontoret ved Enhet for humane verdier og folkerett, som gjennomgår retningslinjene til Røde Kors, verdigrunnlaget, taushetsplikten og dilemmatrening. Hos PU får de frivillige en omvisning på Trandum, presentasjon av internatet samt gjennomgang av sikkerhetsrutiner på stedet. Alle nye frivillige er pålagt å ta begge kurs, og de som har vært med i lengre tid får også mulighet til å være med for faglig påfyll.

Tre hovedkurs er obligatoriske for alle i Røde Kors: Grunnkurs Førstehjelp, Psykososial Førstehjelp og Introduksjon til Røde Kors. Kursene må gjennomføres innen ett år etter oppstart. Røde Kors innførte i 2018 krav om at alle frivillige tilknyttet besøksordningen skal få opplæring i Røde Kors' Oppsporingstjeneste.

Røde Kors etterstreber å legge til rette for at de frivillige får nødvendig kompetanseheving og faglig tyngde for å kunne utføre oppgaven som besøksvenner best mulig. I løpet av 2020 ble det på tross av korona-pandemien arrangert fire fagsamlinger. De første tre samlingene ble avholdt fysisk, mens den siste samlingen ble avholdt online. Følgende gjesteforelesere deltok:

- 1) PU, seksjonsleder Johan Throndsen og spesialsykepleier Karl Anders Olausson.
- 2) Karl Eldar Evang, Psykologforeningens menneskerettighetsutvalg.
- 3) Linnea Nästhalm, rådgiver fra Helsesenteret for papirløse.
- 4) Christina Kloster, barnefaglig rådgiver fra PU.

Norges Røde Kors deltar aktivt i internasjonale nettverk for Røde Kors-foreninger som jobber med temaet internering av migranter. Rådgiver deltok i november og desember på to nettbaserte workshops om internering. ICRCs Europeiske workshop om internering var et samarbeid mellom Nederlandsk Røde Kors, Svensk Røde Kors og ICRC. Med på workshopen var ansatte fra nasjonalforeninger i Røde Kors i Europa som jobber med internering av migranter som tema.

Røde Kors er opptatt av å legge til rette for et godt frivillighetsmiljø blant de frivillige på Trandum, både faglig og sosialt. Flere møtearenaer medfører bedre kjennskap og tilknytning til resten av gruppen, noe som igjen øker trivselen og gjør at personer ønsker å bli i aktiviteten over tid. Korona-pandemien vanskeliggjorde dette, men det ble allikevel én sosial samling for frivillige: sommeroppstart med minigolf.

Den planlagte studieturen til utlandet for gruppelederne, ble avlyst på grunn av korona-pandemien. Nedstengningen av aktiviteten gjorde det vanskelig å få overblikk over motivasjonen og tilknytning blant de frivillige, og vi forventer at dette kan påvirke frafallet ved besøksoppstart.

RESSURSGRUPPE TIL TRANDUM

Gruppelederne og ansatt rådgiver utgjør nå ressursgruppen. Ressursgruppen er underlagt distriktsstyret i Akershus Røde Kors og er en rådgivende og koordinerende gruppe mellom styret i Akershus Røde Kors og de frivillige i aktiviteten på Trandum. Ressursgruppen har blant annet et medansvar for lokal drift og videreutvikling av tjenesten, både praktisk, strategisk og faglig.

I 2020 vedtok distriktsstyret å endre mandatet til ressursgruppen, så det ikke lenger er krav om at ett medlem fra distriktsstyret deltar. I stedet vil det fremover rapporteres til distriktsstyret jevnlig.

Ressursgruppen avholdt i 2020 fire ordinære møter. Gruppen har blant annet vært involvert i planleggingen og gjennomføringen av fag- og sosiale samlinger, frivillighetsoppfølging, planlegging og gjennomføring av julegaveutdeling ved Trandum, omformulering av besøksnotat, intervju av nye frivillig, i tillegg til planlegging av bestillingsrapport i forbindelse med 10-årsjubileet. Ressursgruppen har dessuten vært en stor ressurs for nyoppstartet rådgiver i hele perioden, og har bidratt inn med kunnskap, råd og erfaring flere ganger. Gruppen består av solide, trygge og engasjerte personer som tar ansvar og involverer seg i arbeidet. Distriktsstyret blir holdt løpende orientert om alt arbeid i ressursgruppen gjennom skriftlige rapporteringer til distriktsstyret i Akershus Røde Kors.

I 2020 bestod ressursgruppen til Trandum av:

Verv	Navn	Distrikt
Leder	Linn-Therese Gjervoldstad	Akershus
Medlem	Lise Sørum Aas	Akershus
Medlem	Erik Brogeland	Akershus
Medlem	Ingvild Gundersen	Akershus
Medlem	Bente MacBeath	Akershus
Medlem	Sølvi Madaoui	Akershus
Medlem	Rene Munyampundu	Akershus

3: Organisering av besøksordningen

Røde Kors i Viken hadde i 2020 en rådgiver i 100 % stilling, med ansvar for den daglige driften av aktiviteten. Sofie Bundgaard Vilhelmsen tok over stillingen etter Hildigunn Hauger-Dalsgård i mars 2020. I perioden fra midten av mars til slutten av mai var rådgiveren midlertidig flyttet over i en annen stilling på grunn av korona-pandemien.

ORDINÆR ORGANISERING AV BESØKSORDNINGEN

Røde Kors besøker de internerte ved Trandum sju ganger i måneden fordelt på to besøk per uke (mandag og onsdag, tirsdag og torsdag). Besøkene er tilrettelagt i tett samarbeid med aktivitetslederne på Trandum og følger tidslinjen på stedet. Besøkstiden var inntil korona-pandemiens nedstenging fra kl. 18.15-19.40.

De frivillige ble fra høsten 2015 delt inn i faste grupper, med faste besøksdager og en ansvarlig gruppeleder på hver gruppe. Før 2015 ble alt arbeid knyttet til besøksordningen koordinert av ansatt tilrettelegger. Etter omorganiseringen har gruppelederne fått ansvar for koordinering av besøk og kommunikasjon med de frivillige i gruppen, i tillegg til at de er ansvarlige for å lede debrief etter besøk og skrive besøksnotat. Omstruktureringen av frivillige inn i grupper fungerer fortsatt veldig godt og det er etablert gode rutiner for gjennomføring av aktivitet.

Gruppestrukturen bidrar til et bedre frivillighetsmiljø blant de frivillige. Ved å tilhøre en egen gruppe med en fast gruppeleder, etableres det en større tilknytning til de andre frivillige i gruppen, noe som medfører økt trivsel og en vilje til å forbli i aktiviteten over tid. Ingen gruppeledere trakk seg i 2020.

Ansatt rådgiver plikter å følge opp gruppelederne, motivere og bistå, skape god kommunikasjon og gi faglig og administrativ støtte. Alt annet arbeid knyttet til aktiviteten, som rekruttering, synliggjøring av aktiviteten, kontakt opp mot Trandum, mot PU og andre eksterne aktører, frivillighetspleie og kompetanseheving ligger hovedsakelig hos rådgiver.

Alle frivillige følger instruksjer nedsatt av Røde Kors for denne aktiviteten. På Trandum henger oppdaterte lister på hvem som er godkjente besøksvenner, og alle frivillige viser ID-kort på vakt og bærer Røde Kors-uniformering ved gjennomføring av aktiviteten. På aktivitetssenteret henger informasjonsplakater om hva Røde Kors gjør på Trandum og oversikt over hvilke dager frivillige kommer. Informasjonsplakatene finnes på fem språk. Informasjon rundt besøkene finnes også på informasjonskanalen på tv-ene som er plassert på alle rom. Vi har i 2020 også jobbet med videreutvikling av samarbeidet med Oppsporings-

tjenesten, blant annet når det kommer til forbedring av rutiner og tilgang til informasjonsmateriell.

KORONA-PANDEMIEN OG ORGANISERING AV VIDEOORDNINGEN

Som nevnt ovenfor har korona-pandemien resultert i veldig begrenset tilgang til internatet fra midten av mars, og i samarbeid med ansatte ved Trandum forsøkte Røde Kors derfor å få på plass et digitalt alternativ. I starten var planen for det digitale alternativet, at det skulle foregå over telefon, men da PU i løpet av våren fikk utvidet systemet for videosamtaler, endret Røde Kors den planlagte ordningen fra telefon- til videoordning. Alle frivillige ved besøksordningen på Trandum fikk tilbud om å bli med som frivillige samtalepartnere i den nye ordningen. Tre frivillige meldte seg, og vi satte i gang i juni 2020.

Bilde: Plakat fra videoordningen

Aktivitetene under koronaperioden arrangeres derfor som én-til-én-samtaler via video. Rådgiver koordinerer mellom frivillige og PU, f.eks. setter opp samtaletidspunkt. Aktivitetsleder på Trandum er behjelpelig med å henge opp plakat om videoordningen på avdelingene. Informasjonsplakatene finnes på tre språk. Ansatte ved internatet kontakter aktivitetsleder på Trandum, om noen av de internerte har lyst å snakke. Deretter finner rådgiver ved Røde Kors en frivillig og et tidspunkt som passer, og bestiller en videosamtale. Videosamtalene avholdes primært etter kl. 18.00 på hverdager, eller i helgen. På samme måte som vanlig besøk skriver den frivillige et besøksnotat etter endt samtale.

Formålet med videoordningen er å avhjelpe isolasjon og ensomhet og å tilby informasjon om Røde Kors' oppsporingstjeneste. I forbindelse med utviklingen av videoordningen, har vi også utarbeidet nye retningslinjer,

en samtaleveileder og et besøksnotat. Retningslinjene og besøksnotat er basert på ordinære dokumenter for besøksordningen, men tilpasset nye utfordringer og hensyn som kommer med en digital aktivitet. Alle frivillige i videoordningen har for eksempel opprettet epostadresser, som kan brukes til å motta videolenke fra politiet. I tillegg har frivillige hatt tilgang til en samtaleveileder, som er tenkt til hjelp i starten av samtalen og inneholder forslag til både konkrete spørsmål og oppfølgingsspørsmål.

Røde Kors er ekstra oppmerksomme på anonymitet ved avtalte videosamtaler. Den frivillige må også gjennomføre samtalen alene, på f.eks. kontor eller eget rom, så ingen overhører samtalen. Frivillige i aktivitet skal ha på seg rød Røde Kors-t-skjorte under videosamtaler.

4: Samarbeid med PU

Røde Kors har gjennom hele året hatt god kommunikasjon med aktivitetslederne og ledelse, og vi opplever at selv om PU har tolket anbefalingene fra myndighetene strengt, så har vi sammen jobbet for å finne gode alternative løsninger.

Røde Kors har jevnlig dialog med PU på ulike nivå angående besøksordningen. Det var satt opp fire samarbeidsmøter mellom Norges Røde Kors og PU i 2020, hvorav alle fire ble gjennomført. Med på møtene var representanter fra Norges Røde Kors, aktivitetsledere på Trandum, og leder på Trandum. På møtene hadde man blant annet dialog rundt koronapandemien og betydningen for Trandum, etablering av en videoordning, avslutningen på omorganisering og nedbemanningsprosessen i PU, endringer på internatet som følge av korona-situasjonen, og gjennomføring av julegaveutdeling. I tillegg hadde man dialog og planlegging rundt to prosjekter som Røde Kors og ansatte på Trandum jobbet med å få på planlagt innen 2021. Prosjektene handler om økt tilgang til matlaging og økt tilgang til internett/ mobil. Det ble også avtalt at Johan-Edvin Thronsen ble kontaktperson fremover for henvendelser knyttet til bekymringsmeldinger, og at Knut Espen Digerud blir kontaktperson for nye frivillige og opplæring.

Det ble gjennomført et mellomnivåmøte mellom PU sentralt og Norges Røde Kors i 2020. Røde Kors har initiert møtet på bakgrunn av eksisterende samarbeidsavtale og etter konklusjon i møte mellom generalsekretær i Røde Kors og sjef for PU i november 2019. På møtet deltok to representanter fra PU, Trond Seeback (avdelingsleder, Felles enhet for

internat og flyplasslogistikk) og Marianne Jacobsen (avdelingsleder, Felles enhet for juridisk, utredning og støttetjenester). Fra Røde Kors deltok fire representanter, Karin Afeef (enhetsleder Humanitære programmer), Ivar Stokkereit (enhetsleder Humanitære verdier og folkerett), Elise Kaurin (seniorrådgiver Humanitære programmer) og Sofie Bundgaard Vilhelmsen (rådgiver Trandum, Distriktskontoret for Røde Kors i Viken). Røde Kors tok blant annet opp saker knyttet til internett, helsetjeneste og sikkerhetsavdeling. Resultatet av møtet ble at Røde Kors og PU ser på muligheter for å utvikle pilotprosjekter for: 1) Bruk av internett, og 2) Matlaging.

Det ble på grunn av korona-pandemien ikke gjennomført et høynivåmøte mellom PU-sjef sentralt og generalsekretær i Norges Røde Kors i 2020.

Frivillige og rådgiver fra Røde Kors fikk i 2020 rundvisning på både Haraldvangen familieenhet og på sikkerhetsavdelingen. Det ble skrevet interne noter på de to besøkene. Ved overgang til ny Røde Kors-rådgiver for besøksordningen, tok leder på Trandum og aktivitetsleder seg også god tid til å vise rundt og gi organisatorisk informasjon.

5: Tilbakemelding om interne forhold

STATISTIKK FRA PU

I 2020 ble 1133 personer internert på Politiets utlendingsinternat på Trandum. Antallet av interneringer var på 1181, da noen var internert flere ganger.

PU uttransporterte 8854 personer i løpet av året. Politiets måltall for antall reurer i 2020 var 4280. Av de 8854 personene som ble uttransportert, omhandlet 112 utløpt asyl, 150 var returening via Dublin-avtalen og 8592 var bortvisninger eller utvisninger. Dette hang sammen med at regjeringen på grunn av korona-pandemien innførte innreiserestriksjoner i henhold til smittevernloven 16. mars 2020. Returnering etter smittevernloven har derfor preget 2020, og spesielt i starten av korona-pandemien var det svært få uttransporteringer etter Dublin-avtalen eller endt asylperiode.

Besøksordningen til Trandum har som mål å besøke internerte på Trandum, spesielt langtidssittende menn, kvinner samt familieavdelingen og enslige mindreårige. De langtidssittende har vært på Trandum to uker og lengre. Statistikken fra PU viser at dette i 2020 gjaldt 264 personer. Av disse var 37 kvinner og 227 menn. På familieenheten ved Haraldvangen i Hurdal ble 7 familier

internert i 2020, av disse var 10 innsettelse på under ett døgn og 4 innsettelser på 1-3 døgn. Det var ingen enslige mindreårige internert i 2020.

SAMMENDRAG AV BESØKSNOTATER

De frivillige skriver besøksnotat etter hvert besøk. Etter endt besøk gjennomføres en debrief for de frivillige, hvor også vaktleder på Trandum, ifølge avtalen, kan komme med innspill/ tilbakemeldinger. Gruppeleder er ansvarlig for å samle tilbakemeldinger fra besøket og sende besøksnotatet til rådgiver i Røde Kors i Viken. I 2020 har gruppelederne brukt besøksnotatet som ble tatt i bruk i 2018, men i løpet av høsten 2020 er det kommet på plass nytt besøksnotat som skal brukes i 2021.

Røde Kors har ikke mandat til å føre tilsyn på Trandum. Det er likevel forståelse for at de frivillige kan og skal notere seg tilbakemeldinger fra internerte og refleksjoner rundt besøket. Dette kan i mange tilfeller handle om forhold som den internerte mener må bedres. Det følger av avtalen mellom Røde Kors og PU, at hovedtrekk fra besøksnotatene kan bringes frem under de kvartalsvise samarbeidsmøtene. Ved andre, mer akutte bekymringer, skal disse formidles via rådgiver i Røde Kors i Viken til Røde Kors' kontaktperson på Trandum. Røde Kors sendte ingen formelle bekymringsmeldinger til ledelsen ved internatet og tilsynsrådet for Trandum i 2020. Enkelt saker og bekymringer ble tatt opp på samarbeidsmøte med PU eller elektronisk/ over telefon.

Besøksnotatene fra 2020 (både fra fysisk besøk og video) har mange fellestrekk fra tidligere år. Internerte uttrykker kontinuerlig stor misnøye med forholdene på internatet og det som oppfattes som stor frihetsberøvelse.

Temaer som gjentar seg ofte, er:

- Tilgang og oppfølging innen helse
- Manglende informasjon rundt egen sak
- Lite ringetid
- Mye innlåsing
- Kort utetid
- Bekymring/ usikkerhet knyttet til livsgrunnlag etter retur
- Tilgang til internett og mobil
- Fortvilelse ved å sitte inne i lengere tid
- Høyt sikkerhetsnivå og bruken av isolasjon
- Tilbud og variasjon innen ernæring og aktivisering

Rapporteringene fra frivillige viser bekymringer over helsetilbudet i nesten alle besøksrapportene. Disse bekymringene går både på fysisk helseoppfølging og psykisk helse. De etterlyser bedre helseoppfølging av spesielt langtidsinternerte eller sårbare som blir sterkt preget av oppholdet på Trandum. Jevnt over gir de frivillige uttrykk for et miljø av nedbrutthet, tristhet og til dels oppgitthet.

Ut over helsetilbudet rapporteres det oftest på sikkerhetsnivået, livsgrunnlaget etter retur, tilgangen til internett og mobil samt ringetid/ innlåsing og utetid.

De frivillige beretter mye om de langtidsinternertes livssituasjon og beskriver internerte som har vært på Trandum over lenger tid som slitne. De uttrykker stor frustrasjon over forholdene, spesielt den store frihetsberøvelsen når det gjelder tilgang til internett, innlåsing og utetid.

Besøksnotatene forteller også om mange møter og samtaler som uttrykker sterk bekymring og angst knyttet til en fremtidig retur til hjemlandet. Mange beskriver en situasjon hvor de er konstant stresset, noe som igjen preger tankene i hverdagen.

Siden Røde Kors ikke har hatt tilgang til å besøke internatet under hele korona-pandemien (med unntak av ett julebesøk), har vi svært begrenset innblikk i hvordan de internerte har opplevd denne tiden. De internerte vi har vært i kontakt med i perioden, uttrykker bekymring om gjentakende tematikk, som helsetilgang og stor frustrasjon ved å sitte lenge på Trandum.

FORHOLD PÅ INTERNATET UNDER KORONA-PANDEMIEN

Ledelsen ved PU har lagt vekt på at de følger de råd og bestemmelser som kommer fra myndigheter og helsepersonell. De har i løpet av året hatt flere ansatte i enten karantene eller på hjemmekontor. De har også gått ned på belegget og har operert med en kapasitet på 54 enslige menn og 18 kvinner.

PU har overfor Røde Kors understreket at de forsøker å kjøre en nokså normal hverdag, som ikke er så veldig endret bortsett fra besøk. Aktivitetssentret og programmet er fortsatt som vanlig. Det er innført alternativer i de tilfellene der aktiviteter er blitt avlyst, for eksempel bingoturnering i stedet for fotballturnering.

Situasjonen på Trandum var i 2020 preget av et langvarig lavt antall internerte sammenlignet med tidligere år. I løpet av våren ble mange internerte løslatt til mottak eller private adresser på grunn av korona-pandemien. I starten av korona-pandemien kom de fleste nye internerte direkte fra Kriminalomsorgen hvor de var blitt løslatt og hadde en varig utvisning fra Norge. Antall på hele internatet har i perioden fra juni til desember vært på mellom 20-50, med de fleste måneder på omkring 30-40 internerte på Trandum. Perioden har vært preget av ekstra tid blant noen ansatte, og det er Røde Kors sitt inntrykk at flere frustrasjoner ble håndtert tidlig før de fikk utvikle seg. For den samme perioden rapporterer aktivitetsleder sjeldent om bruk av isolasjon på sikkerhetsavdelingen.

På grunn av korona-pandemien etablerte ledelsen på Trandum en beredskapsavdeling hvor alle nye internerte ble plassert. Drift og retningslinjer for beredskapsavdelingen endret seg i løpet av 2020 og i takt med oppdateringer fra myndighetene. I hele perioden ble alle internerte testet da de kom inn. I starten av korona-pandemien fikk de internerte lov å komme til en normal avdeling etter negativt testsvar (1-2 dager). Etter hvert endret retningslinjene fra FHI seg, og rutinen ble at alle som kom til internatet fra et rødt land måtte sitte på beredskapsavdelingen i 10 dager, også selv om testen kom tilbake negativ. Ledelsen på Trandum har i samarbeidsmøter fortalt at det i perioder har vært mye trykk på beredskapsavdeling, og som resultat av det har de vært nødt til å kjøre strengere smitteregler. Røde Kors har ikke hatt tilgang til denne avdelingen, men vi bekymrer oss for om de internerte sitter mye alene. Vi har hatt dialog med ansatte på Trandum om dette, og de forteller at de internerte kan snakke med hverandre i utepauser.

Det har vært svært lite smitte inne på internatet i løpet av 2020, og Røde Kors har kun kjennskap til to tilfeller, som alle hadde ekstern smittevei.

Røde Kors ble holdt løpende orientert om prosessen og betydningen av de forskjellige retningslinjene fra myndighetene. Samarbeidet i 2020 har fungert bra. Det har vært gode kommunikasjonslinjer på lokalt nivå på ansattensiden, hvor Røde Kors har fått jevnlig orientering fra PU om situasjonen.

I de kvartalsvise samarbeidsmøtene med PU, er flere endringer i forhold på Trandum kommet frem. De fleste av endringene er et resultat, enten indirekte eller direkte, av korona-pandemien, men PU er positive til å beholde flere endringer etter at hverdagen returnerer til normalen igjen. Av disse endringene kan nevnes at korttidsavdelingen også har fått

tilgang til aktivitetssentret, og at både telefontiden og utetiden er utvidet litt. Derutover ble det på grunn av den lave bemanningen mulighet for å sette i gang med å pusse opp Modul 1, som er den eldste. En ballbinge utenfor er også ferdigstilt, og en gårdhage med gress, terrasse og planter er nesten klar til bruk.

6: Kontakt og annen informasjon

INFORMASJON OM 2020

INFORMASJONSBOKS OM 2020	
Antall frivillige per 31.12.2020	46 (hvorav 6 i permisjon)
Rekruttering	En rekrutteringsrunde som resulterte i 11 nye frivillige.
Intervjuer	17 søkere intervjuet
Opplæring	12 nye frivillige gjennomførte kurs hos PU og Folkerettsseksjonen. 4 fagsamlinger 1 sosiale samlinger Deltakelse på en internasjonal workshop i Røde Kors om internering og beskyttelse
Besøk	9 av 66 planlagte besøk gjennomført 59 besøk avlyst grunnet korona-pandemien 6 videosamtaler gjennomført som alternativer til besøk
Møter med internerte (gjennomsnittlig)	Omkring 140 (tallet inkluderer flere møter med samme person). Det er vanligvis 10-20 internerte på aktivitetssentret per besøk.
Media	Juridisk seniorrådgiver i Røde Kors, Inga Laupstad kommenterte på artikkel til ABC Nyheter, «Menneskerettighetsorganisasjoner kritiserer forholdene på Trandum», skrevet av Andrea_Berg og utgitt 16. august 2020.
Økonomi	Prosjektet finansieres av Norges Røde Kors

KONTAKTPERSONER

Elise Kaurin
Seniorrådgiver humanitære programmer
Norges Røde Kors
Telefon: 91 10 88 38
E-post: elise.kaurin@redcross.no

Sofie Bundgaard Vilhelmsen
Rådgiver besøksordning Trandum
Akershus Røde Kors
Telefon: 41 26 83 58
E-post: sofie.vilhelmsen@redcross.no